

zik az életmű mérlegéül szolgáló kötet zárómondata.

Az előbb nagyvonalú városrendezőt emlegettem, mégse lakótelep-építőre gondoljunk, sokkal inkább városvédőre. Aki a rendezésen a dolgok közötti rend feltárását érti. Ez persze egyáltalán nem könnyű feladat:

„Éjszaka van, kezünk lehull.
Fényt reszketett a szemrés.
Arányai közt tétováz
a felzavart Teremtés.”

(IMAGO 8, ARÁNYOK)

Céljainak eléréséhez gondolati országot teremtetett a költő, igen, olyan országot, amely gondolatok között terül el, ahol nincs táj, nincs tájkép se, ahol „A régi fény sehol. És sehol a régi / árnyék” (CHALLONER TIZEDES KARTHÁGÓ ROMJAIN), ahol nem földrajzi képződmények, hanem fogalmak határosak egymással, ez a KIRÁLYOK FÖLDJE, ami, mint a királyvíz, megkülönböztet egymástól nemes és nemtelen fémet, nemes és nemtelen gondolatot, ahol út helyett gyarlóság a távlat, de a bokrok között, a legkietlenebb sziklákon át turistajelzés visz, talán itt, ebben az országban nem kék, hanem országos piros túra, mindenhová eljuttat, csak végig kell menni rajta, titkos út, aminek a bejárása, ha nem is hőstett, de tett, dokumentálásra érdemes, harc csörgő- és mérgešmondatokkal, eső után felszínre vergődő gyűrűs mondatok horogra tűzése, mondatok szorosabbra húzása a derék körül, utazás mondatok közt, feltűrt szoknyával való át-gázolás zúgó hegyi mondatokon, megbotlás eső által kimosott támasztómondatokban, másfél millió lépés a KIRÁLYOK FÖLDJÉ-n.

Vörös István

AKÁR MINT PORTÁS*

Kemény István: *A koboldkórus*
JAK–Pesti Szalon, 1993.
102 oldal, 140 Ft

„– Mostanában kritikai esz-
széken töröm a fejemet! –
mondtam bárgyú mosollyal,
hogy szembeszálljak vádasko-
dásával, és kibékítem hábor-
gó szellemét. – Kritika?! – is-
mételte rosszállóan, muntha
ez a szó maga is sértést rejte-
ne. Azzal szájon vágott,
olyan erővel, hogy a szemem
könnybe lábadt, az ajkam bel-
sejéből kiserkent a vér.”

(ALEXANDRIAI NÉGYES –
ezer bocsánat, de ezúttal ez
nem Justine!)

„Itt állok lehetőségeim gúnyos pompájában”
(A KOBOLDKÓRUS UTAT NYIT)

Bezártam a szeretetajtókat. Számos, nagyméretű, alumínium. Szenvedélyajtók, tekintélyajtók zárva. Elzett, ezüstös, kicsiny. Használtam a kéttollút is. Játék ajtók rendben. A mágnesest is megkerestem, reteszelttem, kizártam, tártam és engedtem.

Különös Titok-Hotelünk nyitva. Látogatókat vár különféle szintjeim. Hogy szórakoztassuk Önt, drága ez számunkra, bár megvalljuk, szolgáltatásaink színvonala egyenetlen. Vaccolódjon el, gömbölyödjön össze történeteinkben. Macskapuhán lessen ki szobája ablakán. Riasztó? Igen, ha hotelünk lakója lesz, el kell fogadnia, a kintlét tragédia, a felnövekvés tragédia, a gyerekkorba kapaszkodnia hasztalan.

Rejtélyes szobák, bár felmerülhet Önben, vajon valóban van-e annyi titkunk, amennyit Ön elől rejtünk. Szemlélődjünk? Utánanézne? Kulcsot kérne? Választ várna? Ötre legyen a párna felhúzza, vagy hatra?

Hozzuk a reggelit. Kereséségkompót. Szilvماغány. Meseiz. Tálcán a zsongító leírások, a szentimentális lezárások, s a sejtetés, hogy a rejtély segít. Az elérni valahová vágya, a mozdulni képtelenség realitása. A nem én

* A cím a 49-es szoba egy darabja.

történeteket felmentő kinyilatkoztatása. Közhelypirítósok, tisztán szűrt dalevek. Ám néha valóban szászor is elérni vágyott mondatdarabok, felfejthetők, hámozhatók, hagyma alatt a hagyma alatt a hagyma alatt a...

Fürdőszobáink. Reggeli után és szeretkezés előtt, kérjük, mindig fürödjön le. Úgy véljük ugyanis, Önre odakint rátapadhattak különféle nem ideillő történetdarabok. Amit Ön behozhatott: a „kalmárvilág”, „fényképészvilág”, „hírvilág” villanásai. A pillanatvilág órái. A mainapiság mindennapjai. Hotelünk távol kívánja magát mindettől tartani.

Tévé, video van. Bár a földszinten. Vendéglő a negyediken, míg a pezsgőfürdő a hetediken. Igen, vannak tűzásaink, a 33-as szoba például A VASGOLYÓ-jával, melyet Önnek meg kellene értenie, vagy még inkább a másik oldalon fekvő 34-es (SZÜRKÉS VÁNDOR), amelyben az ólomgolyót kéne szemügyre vennie. Vannak hiteles történet-szobáink és kevésbé hitelesek. Vannak enigmatikusak (32, 38, 42-es), és szentimentálisak (41, 67, 74-es).

Van olyan, amelyet csak áthelyeztünk, sokkal kellemesebb lett. Nézze meg a 43-as szobát A VAK FILOZÓFUS-sal és a *zajokkal*, mennyivel jobb most a kilátás, hogy nem zár egy egész kötetet. Akkor ugyanis a zárómondat szent helynek állított egy teljes könyvet. („*Ha valóban templom van mögöttem, úgy íme a templom.*” – TÉMÁK A ROKOKÓ-FILMBŐL zárómondata.)

Vannak túldiszitett szobáink, túlcukrozottak, kimódoltak (49-es). Van, ahol kissé túl sok a „szív” (44, 57-es). Vannak különös keletkezésmitológiákat bemutatók (47, 48), vannak furcsa kísérlet-szobáink (54), talán túl sok magyarázattal a falakon. Tárlatszobák, de a fenséges-rejtélyes képeket elfedik a falnyi képaláírások. S vannak bővös szobák is (42, 72), kiveheti bárki, játékosak, csodások, meghökkentők, s vannak elragadtottak (85, 87), az előbbi dinamikusán tarul, az utóbbi inkább csak szárnyaszegetten.

Hogy Ön ezek után mért vegyen itt ki szobát? Hogy mért tekintse meg ezt a sok hibával emelt hotelt? A titokfoka miatt. Azok miatt a rejtélyes történetek miatt, melyek felfejtésük után is izgalmat hagynak maguk mögött. Sokszor ezek valóban csak részletek. Ki-

nyit egy ajtót, a látvány felét elfelejtheti. Kinyit egy másikat, elámul, de a szoba végén megbúvó magyarázat elszomorítja. Megérem, de a hotel egészben ettől még ámitó.

Ha ajánlhatnék, kezdetnek vegye ki a 75-öst. Elég szép. Talán most épp nem is foglalt. Talán igen. Talán Önnek az a szoba egyáltalán nem tetszik. Kérem, a személyzet rendelkezésére áll. Magam mára elfáradtam. Szolgálati időm is lejárt. Beteszem és kinyitom az ajtókat. A kulcsokat bármelyik szobában megtalálhatják.

*Ambrus Judit
Részidős portás*

MI AZ, HOGY VILÁG?

Frojimovics Kinga, Komoróczy Géza, Pusztai Viktória és Strbik Andrea: A zsidó Budapest I–II Szerkesztette Komoróczy Géza Városháza – MTA Judaiztikai Kutatócsoport, 1995. 794 oldal, 1290 Ft

MI az, hogy világ? Az egyik lehetséges válasz a könyv alcímében rejlik: emlékek, szertartások, történelem. Világot alkot-e az épületek, tárgyak, kézirat-töredékek, könyvek, fényképek, tóramutató pálcák, sírkövek összessége? Ha a világot a heideggeri útmutatást követve először ontikusán értelmezzük, akkor a kéznél lévők és a kézhez állók mindenségét jelenti, közelit és távolit, s így a herendi szédertál, az etrog-tartó dobozka, valamint a zsidók lakta városrész egy-egy részvilág. Ontológiai terminusként a létező létét jelenti, a jelenvaló létet, aki által a világ konstituálódik, illetve a világiság (világ-ság?) ontológiai-egzisztenciális fogalmát. Az így értelmezett világ nem más, mint a jelenvaló létben rejlő, általa megjeleníthető struktúra, amely kivétel, formát ölt, szertartásokban, szokásokban, tárgyakban, épületekben. Ezek a formák azonban már nem pusztán tárgyak vagy eszközök, hanem időbeliségben, időben jöttek létre, ahogy George Kubler írja AZ IDŐ FORMÁJA című könyvében: „*Akár csak a rákokét, a mi fennmaradásunkat is a külső váz biztosítja, szükségünk van történelmi városokra és házakra, azok-*